Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 30 Montgomery St. Jersey City, N.J. 07302
Телефони (201) 434-0237
(201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюзу: (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250

РІК LXXXVI. Ч. 128. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 9-го ЧЕРВНЯ 1979 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, JUNE 9, 1979 No. 128. VOL. LXXXVI.

Відбудеться Вечір Івана Світличного

Іван Світличний

Ню Йорк. — Восени сповниться 50 років літературному критикові й перекладачеві Іванові Світличному. На початку 60-их років він брав активну участь у літературному житті в Україні, а починаючи з 1963 року до нині його постійно переслідують і репресують: спершу перестали друкувати, потім звільнили з праці, а в 1965 році під час слідства перебував під арештом КҐБ протягом 8 місяців. Після звільнення 1966 р. аж до другого арешту в 1972 р. — не міг ніде влаштуватись на працю, як і друкувати літературно-критичні статті. Від 1972 року відбуває 12-річне покарання за так звану „антирадянську агітацію й пропаганду". Попереду ще 4 роки заслання, яке він відбуває в Алтайському краю. Не зважаючи на багато недуг (покалічені пальці обох рук, хвора печінка, гіпертонія тощо), він змушений жити на висоті близько 2000 метрів над рівнем моря, що спричиняє кисневе голодування його васнаженого організму.

Маючи значні наукові потенціяли (кількарічна праця над синомічним словником, поетичні переклади, критичні дослідження), він практично позбавлений можливости реалізувати їх бодай частинно.

Літературно - Мистецький Клюб у Ню Йорку, спільно з Пластовим Куренем „Верховинки", запрошує всіх, хто бажає ознайомитися ближче з доробком Світличного, на вечір: „Іван Світличний — поет, критик, людина", що відбудеться 15-го червня ц. р. о год. 7:30 веч. в приміщенні Клюбу при 136 Друга евеню в Ню Йорку.

В Оборн, Н.Й., відбудуться Дні Української Культури

Оборн, Н. Й. (Лев Сосновський). — Ця відносно невелика українська громада взяла на себе велике завдання репрезентувати і поширювати серед співгромадян цього міста й околиці українську культуру.

Вже третій рік організації цього міста, а саме Відділ УККА, Відділ УНС „Запорозька Січ", Відділ Організації Оборони Лемківщини, Відділ СУМ-А і Комітет Українських Радіопередач, влаштовують у суботу і неділю, 16 червня і 17 червня ц. р., Український Фестиваль у відомому в околиці Емерсон-парку над озером Оваско.

Програма на суботу включає спортові змагання українських молодечих організацій СУМ-А і Пласту із сусідніх громад, виставку українського народного мистецтва та забаву при звуках оркестри „Веселі Часи" із Чікаго.

Атракцією дня у неділю буде виступ 40-особового танкового ансамблю П. Марунчака з Монтреалю, Канада, із власною оркестрою, як теж сольові виступи Люби Ковальчук, а під час цього показу українських народних танців виступлять юні бандуристки Христя і Уляна Клюфаси і Ліда Гвозда із Сиракюзів.

Під час фестивалю гратиме оркестра „Калина" з Оборну.

Учасники фестивалю теж матимуть нагоду розкошуватись продуктами українського кулінарного мистецтва.

Подробиці програми будуть подані в окремих оголошеннях і програмках.

Організатори цього дводенного Фестивалю української культури надіються, що сусідні більші українські громади своєю численною участю причиняться до успіху цієї культурної імпрези.

На голову Карпатського Лещетарського Клюбу обрано Ярослава Рубля

Ярослав Рубель

Ню Йорк. - Загальні збори Карпатського Лещетарського Клюбу (КЛК) відбулися тут у п'ятницю 25-го травня у приміщеннях Українського Інституту Америки.

Зборами проводив інж. Роман Ракочий, секретарем був д-р Юрій Руденський. По відчитанні та прийняттю протоколу з попередніх Загальних Зборів слідували звіти. Загально про діяльність КЛК від 19-го травня 1978-го року до 25-го травня 1979 року звітував голова інж. Володимир Гнатківський. Фінансовий звіт склав скарбник Юрій Петрикевич. Ланковий тенісу інж. Р. Ракочий докладніше звітував про тенісові змагання. Звітували також інші члени Управи КЛК.

Після дискусії над звітами, виконуючий обов'язки Контрольної комісії інж. Роман Гавриляк дав внесок на уділення абсолюторії уступаючій Управі; внесок одноголосно прийнято. Номінаційна комісія подала листу нової Управи. Запропоновану Управу КЛК вибрано у такому складі: голова — Ярослав Рубель, містоголова — Юрій Руденський, скарбник — Юрій Петрикевич, секретар — Марія Руденська, ланковий лещат — Андрій Стець, заступник — Марта Гнатківська, ланковий тенісу — Роман Ракочий, заступник — Юрій Голюка, ланковий плавання — Юрій Граб, референт імпрез — Орест Слупчинський. Члени Управи: Христя Карпевич і Роман Гавриляк. Контрольна комісія: Володимир Гнатківський, Богдан Рак і Богдан Котис.

Ярослав Рубель, новообраний голова Карпатського Лещетарського Клюбу, колишній визначний легкоатлет, є членом цього Клюбу від 1938 року. Від 1953 року він проявлявся у ЗСА як спортовий діяч, організатор та суддя лещетарських, плавацьких та тенісових змагань. Очолював КЛК від 1966 до 1971 року. Він також — головний суддя Українських Спортових Ігрищ (УСІМ) — в роках 1977 1978 та і цього року. Був він ланковим плавання до 1978 року та ланковим лещетарської секції Української Спортової Централі Америки і Канади (УСЦАК-у). Член пластового куреня „Бурлаки" та член 194-го Відділу УНСоюзу.

ПРОГОЛОШЕННЯ БРАТСЬКОГО ТИЖНЯ І ДНЯ ПРАПОРА

ТОМУ, що братські допомогові товариства Америки від багатьох років допомагають влаштовувати Братський Тиждень як засіб інформації Американського народу про вклад братської допомогової системи в їх спадщину; і

ТОМУ, що фратерналісти давно визнали культурні і духові вартості за такі, що заслуговують на зберігання в сучасному суспільстві; і

ТОМУ, що фратерналісти взяли собі за завдання виявити їхню глибоку турботу розладом родинних структур в Америці; і

ТОМУ, що фратерналісти, мавши довгу традицію шанування ідеалів патріотизму, сприяли респектові і пошані для прапора нашої нації; отже тому нехай буде

ПОСТАНОВЛЕНО, що сім днів, починаючи з п'ятницею, 8-го червня 1979 і кінчаючи в четвер, 14-го червня 1979, будуть призначені як БРАТСЬКИЙ ТИЖДЕНЬ та що членські товариства, стейтові братські конгреси і Крайовий Братський Конгрес Америки (КБКА) заохотять усіх своїх членів поробити всі зусилля, щоб сказати своїм співгромадянам про філософію, цілі і пляни десяти мільйонів фратерналістів, з'єднаних в КБКА; і нехай дальше буде

ПОСТАНОВЛЕНО, що в дні 14 червня фратерналісти в усіх З'єднаних Стейтах будуть заохочені відзначити народження Зірок і Смуг, організуючи, сприяючи і переводячи церемонії піднесення прапора у співпраці з іншими громадськими групами; і нехай дальше буде

ПОСТАНОВЛЕНО, що це проголошення буде переслане всім членським товариствам Крайового Братського Конгресу Америки та доведене ними до відома їхніх членів.

ДЖОРДЖ Е. ОВЕН, президент
ФРАТЕРНАЛІЗМ (БРАТСЬКІСТЬ) СКРІПЛЮЄ РОДИННЕ ЖИТТЯ

FRATERNAL WEEK AND FLAG DAY PROCLAMATION

WHEREAS, the fraternal benefit societies of America for many years have sponsored Fraternal Week as a means of informing the American people of the contributions to their heritage made by the fraternal benefit system; and

WHEREAS, cultural and spiritual values have long been recognized by fraternalists as worth preserving in a contemporary society; and

WHEREAS, fraternalists have undertaken the task to demonstrate their deep concern for deterioration of the family structures in America; and

WHEREAS, fratenalists with a long tradition of reverence for the ideals of patriotism, have promoted respect and recognition of the flag of our nation: nov, therefore, be it.

Resolved, That the seven days beginning Friday, June 8, 1979, and ending on Thursday, June 14, 1979, be designated as FRATERNAL WEEK and that member societies, state fraternal congresses and the National Fraternal Congress of America (NFCA) encourage all of their members to make every effort to tell their fellow citizens about the philosophy, purposes and projects of the million fraternalists associated in the NFCA: and be it further

Resolved, That on June 14th, fraternalists throughout the United States be encouraged to highlight the birthday of the Stars and Stripes by organizing, promoting and conducting flag raising observances in cooperation with other civic groups, and be it further

Resolved, That this proclamation be sent to all member societies of the National Fraternal Congress of America and be communicated by them to their members

GEORGE E. OWEN,
president
FRATERNALISM STRENGTHENS FAMILY LIFE

СЕНАТ ДОКОРЯЄ КАРТЕРОВІ ЗА НАМАГАННЯ ЗІРВАТИ ОБОРОННИЙ ДОГОВІР З ТАЙВАНОМ

Вашінгтон. — Більшість членів Сенату висловили докір президентові Джіммі Картерові за те, що він іде в напрямі зірвання оборонного договору З'єднаних Стейтів Америки з урядом Національного Китаю на Тайвані. Сенатори 59 голосами проти 35 проголосували резолюцію, яка твердить, що на припинення такого договору з Тайваном треба згоди Сенату. Резолюцію, яка не є зобов'язуючою, запропонував сенатор Гаррі Ф. Бирд з Вірджінії. Резолюція також не критикує уряду за нав'язання дипломатичних зв'язків з Китайською Народною Республікою, але підкреслює загальне невдоволення в Конґресі, що Адміністрація належно не інформувала Конґрес про китайські справи.

Політичні спостерігачі кажуть, що хоча резолюція сенатора Бирда і не називає безпосередньо оборонного пакту з Тайваном, але ніхто не сумнівається, що саме цей пакт вона має на увазі, бо ця справа була темою кількакратного обговорення урядом. У резолюції, між іншим, говориться, що „потрібне схвалення Сенату для зірвання оборонних договорів між ЗСА й іншими країнами". З'єднані Стейти Америки досі не зривали жадних оборонних договорів, крім з Тайваном. Це потягнення уряду було започатковане ще 1-го січня ц. р. і воно увійде в силу 31-го грудня 1979 р.

Акція в Сенаті, мабуть, була тісно пов'язана зі становищем федерального судді, який на клопотання сенатора Беррі Ґолдвотера і 24-ох інших консерватистів, які оспорювали право Президента зривати обо-

(Закінгення на стор. 3)

ПРЕЗИДЕНТ КАРТЕР І КАНЦЛЕР ШМІДТ БАЖАЮТЬ ЗМІЦНЕННЯ НАТО

Вашінгтон. — Президент Джіммі Картер і канцлер західньонімецького уряду Гельмут Шмідт, який перебуває в ЗСА з офіційною візитою, висловили під час зустрічі в Білому Домі в середу, 6-го червня, затурбованість розбудовою і зміцненням совєтської військової сили у Східній Европі і ствердили, що нагромадження совєтської зброї у цій частині світу вимагає від держав-членів Північно - Атлантійського Оборонного Союзу (НАТО) рішучих протизаходів, щоб перешкодити совєтській перевазі.

Після основних розмов Шмідта з президентом Картером й високими речниками Державного департаменту, обидва державні мужі узгіднили і підписали спільний комунікат, у якому закликається членські держави НАТО і головне командування цієї оборонної військової організації знаходити способи і засоби для модернізації зброї альянтів в Европі у відповідь на таку ж модернізацію і розміщення совєтської зброї.

Речники Адміністрації президента Картера пізніше вияснили, що Картер і Шмідт мали на увазі модернізацію тактичної зброї, включно з розміщенням новочасних атомових ракет, які були б спроможні вдаряти по совєтських інсталяціях з країн Европи. Жадна з цієї зброї не є обмежена існуючими договорами, а також не включена у договір САЛТ II, який мають підписати у Відні президент Картер і Леонід Брежнєв. Вашінгтон і Бонн погодились, що вони розпрацюють спільний плян модернізації зброї для військових частин НАТО і предложать його до затвердження міністрам закордонних справ держав

(Закінгення зі стор. 3)

ЦЕНТРАЛЬНА УПРАВА НАДАЛА В. МОРОЗОВІ ЗВАННЯ ПОЧЕСНОГО ЧЛЕНА СУМ

Валентин Мороз серед членів Центральної і Крайової Управ СУМ

Ню Йорк, Н. Й. (СПС). —У вівторок, 29-го травня о год. 9-ій вечора в Домі ОУВФ на 136 2-га евеню Центральна Управа Спілки Української Молоді і частина Крайової Управи СУМ в Америці відбули зворушливу зустріч з Валентином Морозом. Голова ЦУ СУМ, мгр Евген Гановський, вітаючи Валентина Мороза, як нескореного борця за ідеали української нації, представив всіх учасників зустрічі. Голова Центральної Виховної Ради з Бельгії, мгр О. Коваль у своєму слові подав дорогому гостеві головніші лінії постання і дії СУМ в Україні, що виріс на традиціях боротьби визвольних змагань українського народу і разом із СВУ був найбільшою замітною силою спротиву того періоду, а відтак цю ідею перебрала молодь в рамках відновленого СУМ на чужині. Інж. М. Шмігель, голова КУ СУМ в Америці, коротко представив специфічну діяльність СУМ в Америці, запрошуючи В. Мороза взяти участь на сумівських вишкільних таборах. У своєму зверненні до сумівського проводу, В. Мороз висловив признання для СУМ за вдержання того вогню великої сумівської ідеї і виховання, який зберігає від асиміляції. В. Мороз говорив коротко, дружньо, виявивши глибоке розуміння проблем української молоді та її невідкладних завдань.

Наступного дня відбулося засідання ЦУ, на якому крім організаційно-виховних справ, розглянено різні аспекти пов'язані з прибуттям Валентина Мороза у вільний світ, висловивши велику радість з того приводу, вважаючи, що ідеї голошені В. Морозом співпадають з Виховним Ідеалом СУМ. Боротьба за цей ідеал і героїчна постава Валентина Мороза на протязі довгих років перебування в московських тюр-

(Продовження на ст. 3)

ПАПА ІВАН ПАВЛО II НАЗИВАЄ КРАКІВ — „ПОЛЬСЬКИМ РИМОМ", МОЛИТЬСЯ В АВШВІЦІ

Папа молиться біля „Муру смерти" в Авшвіці.

Краків, Польща. — У п'ятому дні своїх відвідин Польщі, у середу, 6-го червня, Папа Іван Павло II прибув до Кракова, повернувшись до своєї колишньої громади, серед якої був 10 років єпископом, 10 років архиєпископом — аж до його вибору на папський престіл, 8 місяців тому. Коли приземлився гелікоптер біля Вавельської Катедри, на Папу очікувало пів мільйона мешканців Кракова, які привітали його зі ще більшою емоцією і гучніше, ніж досі ці, що його зустрічали на протязі попередніх днів його відвідин. Сильно зворушений Папа їх привітав словами: „Моє серце завжди було і не переставало бути в єдності з вами, з цим містом, з його спадщиною, з цим польським Римом".

Перед процесією, в якій проходив Папа, стелилася доріжка квітів. Семінаристи, які зі собою мали гучномовці, раз-в-раз закликали ввесь народ до пісень. Хоча там прибуло таке неймовірне число людей, могло б їх бути більше, якщо б не поліція, яка забарикадувала рух, заборонивши в'їзд всім іншим, крім мешканців Кракова. На вулиці міста в'їхали 75 поліцистів в автомобілях, яких студенти „привітали" з вікон 20-поверхового гуртожитку, від даху аж до низу, прикрашеного величезними жовтими хрестами, насмішками і глузливими вигуками.

У своїй промові Папа з незвичайним теплом говорив про місто Краків, він бо сказав: „Від наймолодших років мого життя — Краків був для мене особливою синтезою всього, що означає бути поляком і католиком. Це місто завжди було висловом великого історичного минулого моєї батьківщини. Воно завжди було своєрідним усібленням духа моєї країни".

Відтак, Папа зразу пішов до катедри, щоб помолитись над гробом св. Станислава, який противився вчинкам короля Болеслава Хороброго — і через це згинув 900 років тому мученицькою смертю.

Папа Іван Павло II, ще за часів свого архиєпископства в Кракові був в особливо тісних зв'язках із громадою, а його архиєдіцезію вважалося за глибоко католицьку і найбільш активну в Польщі. Папське перебування у цьому місті буде базою його відвідин до інших міст цієї країни, заки він у неділю повернеться із його пілігримства до Риму.

У середу, під час пополудневої Богослужби, присвяченій родинам вуглекопів на Горішньому Шлеську, Папа докоряв владі, що вона вимагає від робітників праці в неділю, цим самим позбавляючи їх можливости брати участь у недільних відправах. Він сказав, що ніхто в неділю не повинен важко працювати, а зокрема вуглекопи — і ці його слова до зібраних викликали схвальні оплески.

Пресове агентство Юнайтед Пресс Ассошіейтед інформує, що в середу під час перебування Папи в Ченстохові, в пору, коли він їхав із манастиря до катедри св. Родини, щоб відправити там Богослужбу, урядова служба безпеки потурбувала багатьох глядачів і двох фотографів без найменшої причини до вияву цієї брутальности. Це було першою того роду подією, під час відвідин Папи, в якій застосовано грубіянство. Атмосфера там, — як сказали кореспонденти, — була вправді сильно напружена з цієї причини, що в той час у Ченстохові перебували тисячі вуглекопів зі Шлеська, які були обурені, що влада не дозволила Папі відвідати їхнього району.

У четвер, 7-го червня, Папа Іван Павло, відвідавши Вадовіце, де він народився і виростав, відтак відлетів гелікоптером до двох колишніх нацистських екстермінаційних таборів, а саме Авшвіцу (Освенцім) і Біркенав (Бжезінка), де нацисти вбили понад 4 мільйони осіб, з них біля 2,5 мільйона жидів, а решта — це були поляки, українці, цигани, члени інших національностей та політичні в'язні різного національного походження. У цих колишніх концтаборах Папа молився за погибших, відправив Службу Божу, закликав світ відректися війни і зберігати мир.

Таврюючи негуманність і вбивства під час Другої світової війни, Папа перестерігав перед можливістю нової війни і критикував порушення прав людини теперішніми диктаторськими режимами.

Щербицький закликає до посилення боротьби проти „буржуазної ідеології"

Київ. — У травні в ЦК Компартії України зустрінулися члени і кандидати у члени Політбюро ЦК Компартії з делегацією Російської Федерації, „керівниками творчих спілок" і „провідними майстрами культури братньої республіки", щоб відзначити 325-річчя возз'єднання України з Росією", — інформує київська „Літературна Україна".

Крім інших „вождів радянського народу", виступив, як звичайно при таких нагодах, В. В. Щербицький — член Політбюро ЦК КПСС та перший секретар ЦК Компартії України, висловивши цілий ряд панегіриків на честь „возз'єднання" та інших, як того роду, що: „творчість корифеїв російської літератури завжди мала і має виняткове значення для української культури", чи що російська мова відограла „важливу ролю в культурному взаємозбагаченні радянських націй і народностей", чи про „подвоєння" економічного потенціялу республіки. Він звернув також увагу на „суворе додержання принципів колективности в роботі" і на всілякі здобутки і... блага „радянського народу", під проводом... російського народу.

Вкінці В. Щербицький використав нагоду „возз'єднання" для цього, щоб і цим разом, звернути своє вістря проти „буржуазної ідеології", сказавши: „Важливо відзначити, що партійні організації мають могутні засоби інформації, добру базу для проведення культурної і політичної ро-

(Закінгення на стор. 3)

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07303.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли, незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата: на рік — $30.00, на пів року — $16.00, на 3 місяці — $9.00. Для членів УНСоюзу 65 ¢ міс. За кожну зміну адреси — 25 ¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Наука про Гельсінкську угоду

Минулого вівтірка, 5-го червня, президент Джіммі Картер у своєму піврічному звіті поінформував Конгрес про те, що Совєтський Союз і його сателіти у Східній Европі не дотримуються кінцевого акту Гельсінкської угоди з 1975 року.

Президент також зазначив, що серед 35-ох держав, що підписали кінцевий акт Гельсінкської угоди, в ЗСА найбільше шануються права людини. У цьому своєму звідомленні президент Картер суворо осудив Совєтський Союз за „переслідування осіб, які намагаються користуватися правами, гарантованими кінцевим актом" (Гельсінкської угоди). Переслідування та ув'язнення членів сприяння Гельсінкських угод у СССР, як сповіщає Президент, є „жалюгідним і цілком суперечливим з цілями" угоди. Одначе, не дивлячись на переслідування, як зазначив президент Картер, дисидентські групи дальше існують і провадять свою діяльність. Президент Картер наводить чотири приклади про ув'язнення відомих членів правозахисного руху, як теж згадує про здогадливе самогубство деяких.

Очевидно, що треба лише привітати звідомлення Президента, в якому він стверджує, що Совєтський Союз не дотримується кінцевого акту Гельсінкської угоди. Проте, права людини в Совєтському Союзі ніколи не булий шановані, ніколи не були здійснювані ті принципи прав людини, які є зафіксовані кінцевим актом Гельсінкської угоди чи Універсальною Деклярацією ОН про людські права. Права людини в СССР порушують на кожному кроці, а хто їх домагається, той потрапляє до психлікарень, концентраційних таборів чи в'язниць.

ЗСА і Захід не повинні потурати тому, що Совєтський Союз цинічно порушує всі міжнародні угоди про права людини, які він підписав. Тому ЗСА та країни Заходу мали б наполягати на тому, щоб Совєтський Союз додержувався міжнародних угод і щоб бодай звільнив тих осіб, хто користувався гарантованим Гельсінкською угодою правом, про яке говорить президент Картер у своєму піврічному звідомленні Конгресові ЗСА.

Сваволя совєтських карних каґебівських органів явно свідчить про те, що вони постановили ліквідувати групи сприяння Гельсінкських угод у СССР тільки тому, що вони діють з метою розголошення правопорушень у Совєтському Союзі. Це ще раз підтверджує те, що сучасні кремлівські вожді бояться правди, вони по-сталінськи розправляються з правдою, застосовуючи проти її носіїв насильство, терор і довгі терміни ув'язнення. Про це ще раз підтверджують арешти і запроторення до концентраційних таборів членів Української, Московської, Литовської, Грузинської та Вірменської груп сприяння виконання Гельсінкської угоди. Комуно-московські карні органи вживали нелюдські репресійні заходи, щоб покарати членів тих груп, зокрема членів Української групи, як: Микола Руденко, Левко Лук'яненко, Олексій Тихий, Мирослав Маринович, Микола Матусевич, а нещодавно заарештували Олеся Бердника, ще одного члена Української групи. Вживають також різні репресивні заходи проти Оксани Мешко, іншого члена Української групи. Слід тут також нагадати, що кремлівські самодержавці намагаються здушити український культурний розвиток та вияви національної окремішности; переслідують, ув'язнюють і засилають українців тільки за те, що вони боронять українську культуру, мову й традиції, не говорячи вже про тих, які вимагають виходу України із Совєтського Союзу.

Услід за своїм ствердженням про сваволю совєтської влади, президент Картер повинен би домагатися про звільнення не тільки всіх заарештованих членів груп сприяння виконання Гельсінкської угоди, а також про звільнення всіх політичних в'язнів, які боронять національні й людські права; домагатися, щоб політв'язні могли виїжджати зі своєї країни та повертатися до неї, боронити право родин, роз'єднаних долею, жити разом і воз'єднатися у тій чи іншій країні за своїм вибором.

Хочемо вірити, що президент Картер не омине таких питань під час зустрічі з Брежнєвим у Відні.

Михайло Кушнір

В ПАВУТИННЮ БРЕХНІ

[1]

У Совєтському Союзі практика перечить теорії. Теорія — це все ще марксизм-ленінізм, практика — це праґматика влади. В наслідок цього постає брехня інституції, що родить брехні щоденного, індивідуального життя і творить клімат брехні, бо брехня є плідна й веде до забріхання цілого життя. Брехню інституції, яка ввійшла в кров системи, не вільно поборювати; вона має для своєї оборони цілий репресійний апарат.

Очевидно, брехня не є правом, але привілеєм. Управненим до брехні не можуть перечити ті, яким не вільно брехати. Вони мусять притакувати брехні. Сяк чи так — брешуть усі: одні неґуючи дійсність, інші стверджуючи недійсність.

Брехня стала властивістю московсько-большевицької системи; вона послуговується брехнею, щоб знівечити публічну опінію, змішати її, пoслабити її силу. Хоча теоретично, на основі конституції, кожний нарід у рамках СССР має право до власної історії і до правди, то однак у Совєтському Союзі немає ні одного підручника, ні одного твору, з якого громадянин міг би пізнати об'єктивно подану історію останнього півсторіччя своєї країни.

Звідки береться у московських большевиків оця ідіосинкразія до правди? Тут йде про засаду. Правда може бути устійнена тільки шляхом незалежного досліджения і відкритої дискусії. Визнання права до правди, наприклад, у гуманістичних ділянках, — мусіло б бути рівнозначне з визнанням права до індивідуальних поглядів і переконань, які могли б засадничо відрізнятися від лінії партії. Визнання права до власних переконань було б „de facto" визнанням права до прилюдно виявленої опозиції. З черги, визнання права до опозиції — хоча б навіть льояльної — мусіло б вести до демократизації устрою.

Претенсії до науковости соціялізму в московсько-большевицькому виданні спираються на тезі, що Маркс відкрив об'єктивні закони розвитку історичного процесу. Логічно належало б робити висновок, що студії історії в комуністичних країнах повинні бути оточені особливою опікою, а комуністичні історики, озброєні марксистською методою — повинні бути прикладом для цілого світу.

В дійсності є навпаки. Студій історії, в правдивому того слова значенні, в Совєтському Союзі взагалі немає. Американський дослідник Джан Кіп у своїй джерельній праці: „Сучасна історія в совєтському дзеркалі" — пише, що в розмовах зі студентами останнього року студій на історичному факультеті Московського університету, ствердив, що ні один із них не знав, що Троцький був комісаром війни і творцем червоної армії. Можна врешті промовчувати ролю, яку відіграли певні особи, але коли промовчується факти — тоді історія перестає бути історією.

Перегортаючи сторінки книжок з історії останніх шістдесятьох літ, що їх писали й видали в Совєтському Союзі, бачимо на кожному кроці промовчування і свідоме викривлювання історичних фактів та фальшування документації.

Хтось скаже, що совєти, подібно як і інші комуністичні держави, фальшують свою власну історію з уваги на внутрішні й партійно-політичні моменти. Натомість важче відповісти на питання, в якій цілі в Совєтському Союзі фальшують історію Туреччини, Індії чи Бразилії. Наприклад, у світлі совєтської історіографії — Ґанді був у 1931 році реакціонером і зрадником, у 1938 році дрібнобуржуазним провідником антиімперіялістичного руху, в 1948 році темним релігійним фанатиком, а після 1955 року національним героєм Індії. А цього типу „глибоких" оцінок і аналіз можна б навести сотки.

Отже треба ствердити, що в Совєтському Союзі немає історії в новочасному й об'єктивному того слова значенню. Існує тільки історична пропаґанда, яка підпадає змінам від одного партійного з'їзду до другого. Там, де немає історії — не може бути мови про аналізу історичного процесу.

Коли йде про Україну, то Москва має особливу ціль у викривлюванні та фальшуванні української історії. Москві йде про ціковите знищення українського народу, про викреслення його з історії раз назавжди, про повну й невідхильну його асиміляцію в совєтському, цебто московському моноліті. Кремль слушно спирається на очевидному заложенні, що коли український нарід перестане, як такий існувати, він уже не буде могти боротися за свободу. Тому теж сучасна тактика Москви полягає на відвертанню зовнішнього світу від політики визволення, шляхом політичної боротьби й психологічного терору й на одночасному нищенню того, що можна б назвати основами чи передумовами визволення, шляхом свідомо запрограмованого систематичного народовбивства. Отже: чистки, доктринальне школення молоді, широко закроєна інтенсивна русифікація, фальшування культури й історії, нищення релігії і моралі, масове виселювання до таборів примусової праці, масове переміщування населення.

[Продовження буде]

Софія Наумович

ПРО ВАЛЕНТИНА МОРОЗА У ФРАНЦІЇ

Недавня поїздка президента Жіскара д'Естена до Москви й його похвали для „росіян, які бажають миру", мабуть, спричинили це, що вістка про виміну політв'язнів на шпигунів, не викликала надто великого розголосу. У телевізії показано у „вістках" тільки дуже коротко всіх п'ятьох „дисидентів", без визначення „хто є хто", так, що українці, які зі запертим віддихом слідкували того дня за всіми програмами, не могли визначити, котрий з них — наш великий Валентин Мороз. Ще й до того його прізвище перекрутили на „Моров"...

Щойно наступними днями до цієї історії поверталася преса, а телевізія обмежилася до показання Кузнецова і Димшіца на летовищі у Тель-Авіві, де їх обняв і вітав як героїв, — прем'єр Беґін. Преса давала звідомлення своїх кореспондентів, або пресаґенцій, з Ню Йорку, тож повторяти їх нашому читачеві немає потреби. На увагу можуть послужити хіба ці журнали, які, користуючися українськими свідченнями, написали трохи ширше про наших двох українців: Валентина Мороза й Ґеорґія Вінса. Усі вони з 2-го або 3-го червня ц. р.:

„Франс-суар" п. з. „Чорний ринок волі", з підзаголовком: „Як далеко ще до „прав людини"! переказуючи „сенсаційну" долю п'ятьох в'язнів ҐУЛаґ-у, що раптом опинилися, каділяком, у люксусовому „Пляза-готелі", пише таке: „Двох інших „дисидентів", яких включили в цю п'ятку, це: Валентин Мороз, український історик, покараний за свій націоналізм, і Ґеорґій Вінс — за релігійну пропаґанду".

„Дє монд", який врешті приніс на першій сторінці добрі знімки всіх „дисидентів" з підписами, на сторінці „Дипломатія", докоряє Президентові, що він у своїх розмовах з Брежнєвим не заторкнув прав людини, у ст.: „Забута проблема". Це саме закидає йому „Франс суар" у ст. „Детант, але якою ціною?"

Цей же „Франс-суар" приносить у наступному числі таку вістку від свого дописувача з Ню Йорку, Люї Фуа: „Перші кроки для всіх дисидентів на волі, з їхнього скляного готелю, були до католицької церкви Святої Родини... Священик, зорієнтувавшися, що він має до діла з „дисидентами", запросив їх до церкви й засвітив світла. Коли він обернувся, побачив п'ятьох чоловіків на колінах, у молитві: двох жидів, двох православних і одного протестанта... Кілька годин пізніше відбулася пресконференція". Далі, під заголовком: „Я — українець!" таке: „Для пастора Вінса найбільша радість була знайти Біблію, для історика Мороза це була — Україна: „Скажіть виразно, я не москаль, я — українець! — кричав він під оплески американців українського походження, які вже з нього зробили героя. Мороз має знищене здоров'я. Його легені забруджені скляним пилом, вдиханим під час праці в таборі. Він теж єдиний, якого побивали".

„Ліберасіон", за підписом Василя Карлінського, призначує всю сторінку знімкам, життєписам й описам страждань усіх п'ятьох політв'язнів. Про В. Мороза читаємо: „Валентин Мороз 1936 року народження у цій частині України, що була тоді східньою Польщею. Закінчивши історичні студії, був викладачем середньої школи у Львові. Дуже швидко став учасником культурного відродження та його провідником після зради Івана Дзюби. Ув'язнений 1965 року на протязі 4-ох років, він пише свою першу книжку „Репортаж із заповідника Берії". Звільнений, залишився в Івано-Франківському. Поновно ув'язнений у 70 роках, засуджений на 14 років позбавлення волі. У тюрмі він пише два інші твори: „Серед снігів" та „Хроніка опору", (видані 1978 року у в-ві ПІУФ). Його непохитність зробила з нього символ української боротьби. За те поліція зокрема над ним знущалася, дозволяючи кримінальним злочинцям проколоти його ножами. Завдяки його 145-денній голодівці та порушенню західньої опінії, його врешті перевели в табір примусової праці". В іншому числі ця ж „Ліберасіон" подає про запрошення В. Мороза на катедру історії України у Гарварді, як теж про його присутність на Службі Божій у Бавнд-Бруку.

Цю саму вістку про запрошення В. Мороза на професора Українського Наукового Інституту Гарвардського університету, подали „Парізієн" та „Ль'Орор"

Ця ж „Орор", день пізніше, у статті: „Мороз: „Обережно з САЛТ-ом!", подає таке: „Український націоналіст, Валентин Мороз, перестерігаючи ЗСА щодо САЛТ-у, не завагався прирівняти совєтів до „мафії з Бронксу": „ЗСА повинні дати доказ розсудливости й обережности заключуючи нову умову про обмеження зброєнь, бо москалі хитріші, як бронківська мафія!" — цими словами він перестерігав".

Навіть комуністична преса, як наприклад „Юманіте руж", оборюючися на „торгівлю людьми" й до деякої міри виправдовуючи виміну Буковський-Корвалян", бо вони обидва були політв'язнями, засуджує співставлення „політв'яз'ні — шпигуни". Перераховуючи „провини" всіх п'ятьох, автор статті: „Політична міопія" (сліпота), Серж Форест, пише про Мороза: „Валентин Мороз, запроторений до концтабору за те, що посмів засудити гніт, жертвою якого стала українська нація збоку московських диригентів".

„Лє монд" згодом приносить ще дві статті. Першу від нюйоркського дописувача Мішеля Татю (Татіщева), який у своїй довгій статті придилює кілька рядків Морозові: „Він відмовляється стати в ряд з московськими дисидентами: „На дисидентський рух у СССР складаються різні національні рухи" — заявив він. Він теж найбільше витерпів в тюрмах і концтаборах, у найгірших умовах. Він бо розказав, як минулого року, пережив 4 місяці, самітний, у камері з температурою нижче зера: „Після десятьох днів починаються галюцинації. Мені здавалося, що весь світ починає замерзати разом зі мною".

І врешті найновіша, бо з 27-го травня стаття у „Лє Монд-і", займається виключно Валентином Морозом. Її заголовок: „Український історик Валентин Мороз, визнаний божевільним, бо він вірить у Бога". На ній виразно позначається українська інформація: „Загроза запроторення українського історика прецизується. В. Мороз був засуджений 1970 року... за український націоналізм. Отож він мав би бути висланий до табору. Тимчасом, він знайшовся, після Владимірської тюрми у психіятричному інституті Сербського, де його відвідала його дружина, але зустріла тільки „лікаря" цього інституту. Цей „лікар" вияснив пані Мороз, що її чоловік „не може мати здорового розуму, коли він вірить у Бога, ворожо ставиться до в'язничої сторожі, голодує, та навіть намагався покінчити з життям через покалічення".

„Це ж нелюдськи й абсурдно — каже Леонід Плющ, — переслідувати когось за його віру й у ній бачити розумове незрівноваження. Ще важче посилання на спроби самогубства. Адже ж недавно, один співв'язень Мороза передав на світ, що його тримають вкупі з божевільними, з метою зламати його психічну відпорність. Отож „намагання самогубства" Мороза це ніщо інше, як напади на нього цих божевільних".

Наш розмовець подав нам інші приклади фальшивих засудів: українського лікаря Миколу Плахотнюка, який 1970 року публічно обороняв Мороза, побила поліція. Коли ж він домагався, щоб винуватці були покарані, то йому пришили „манію переслідування" й від 1973 року його тримають у божевільні. Михайла Штерна, теж лікаря засудили були за „хабарі", а Буковського і Ґлузмана, які викривали правду про „психушки", та зокрема Ґлузмана за контрекспертизу „божевільного" ген

(Закінчення на стор. 3)

З НАШИХ БУДНІВ

З РОДИННОЇ ХРОНІКИ

— Чи не приємно було б Вам несподівано отримати листа від земляка, якого Ви ніколи не знали, не бачили і ніколи про нього не чули, — листа, що починався б такими приблизно словами:

„Дорогий Пане Ікере, чи то ви є той малий Івась, якого я колись колисав у склепі в Суходолі, в селі, в котрому Ви народилися і звідки я походжу?... Якщо це так, то мушу Вам сказати, що Ви були тоді, нівроку, малий крикунчик і не хотіли спокійно лежати в колисці... То Ваша мамуня, зайнята покупцями в склепі, просила мене, щоб я Вас колисав і співав: „А-а-а, котики два". За те я діставав у нагороду жменю цукерків, що тоді називалися „бомбонами".

Уявіть собі, щоб земляк вгадав! Так, справді перед вибухом Першої світової війни мої батьки „тримали склеп", тобто крамницю мішаних товарів у с. Суходолі, Бібрецького повіту, розуміється. Коли вибухла війна, татуньо пішли боронити небіжку — Австрію, мамуня ж залишилися самі в крамниці, та й ще з малим, нижче підписаним „крикунчиком" в колисці...

Далі земляк признається, що він сам належить до середньо-старшої еміграції, бо прибув до Канади в 1930 році і був колись дуже активним в організаціях УНО, де ставив з успіхом різні театральні вистави, як „Сатана в бочці" і „Свідки". Він пригадав мені також мого покійного діда по матері, Дмитра Похмурського, учасника австрійської інтервенції в Босні й Герцеговині, а потім ґаєвого в лісах графа Романа Потоцького. „Вашого покійного дідуня, — пише земляк, — я вже не пам'ятаю, але старші люди в селі розповідали, що коли небіжчик Похмурський жартував, то ціла хата ходила, так люди реготалися від його жартів! От, і мені тепер здається, що це Ви одідичили по ньому веселий талан..."

У цьому місці хочеться добавити, що крім „веселого" талану я одідичив також по небіжчикові астму, що мучить мене так само, як і мучила покійного дідуня — аж до смерти. Славний був у мене дід, — як виходить з оповідань і споминів земляцьких, і мрією моєю було написати про нього повість, так тепло й сердечно, як писали про своїх дідів Довженко і Яновський. Велике спасибі дорогому землякові і колисальникові, що нагадав мені про це, складене перед самим собою, морально-творче зобов'язання.

Ікер

Ганна Черінь

ЧОТИРИ СТОЛИЦІ

(17)

При виході ми ще глянули на всякого сорту ідолів, що показували нам язики, та на манекен єменки в паранджі, як кіт у мішку, тільки й видно було її лукаві котячі очі, та ще рясне брязкотливе намисто, з такого сорту, що й я люблю носити, а мій чоловік за те зве мене туркенею.

Авонські лебеді

Зранку від'їжджаємо до Стратфорду на Авоні, Шекспірівського заповідника. Це вже поважна мандрівка: аж 94 милі на північний захід від Лондону, і наша Марез, абож Марися, наказала шоферові, щоб не барився, бо одна з туристок — поетеса й мусить бути на літературнім вечорі о 7 годині. А тому тільки того й треба: навіть перевиконав плян, щоб і собі раніше звільнитися!

Не пощастило нам тут із ґідом. Він був навіть гірший від Марії Асунти. Індус, із сильним акцентом, а головне — з поганою дикцією. Він ковтав деякі слова, спеціяльно біля частки „не", і тому ніяк не можна було розібрати, чи щось відбулося, чи ні. Крім того, він був низький і опецькуватий і спутаний почуттям меншевартости. Працю ґіда йому, напевне, дали, як поступку для національної меншости. Врешті, він був симпатична людина, але для ґіда це не досить. Кілька разів я з досадою кидала олівець, не в силі записати щось із його розповідей.

Їхали знов тим самим шляхом, що до Віндзору, милувалися сільськими краєвидами, такими відмінними від американських, як також і від попередньо відвіданих країн. При дорозі стояли, як і в Америці, юнаки, щоб їх хтось підвіз, тільки вони великий палець тримали не догори, а вбік, від себе. Тут це не така небезпечна справа, як у нас, хоч газети щодня рябіють жахливими наголовками про несусвітні злочини. Так, і тут деґенератів не бракує, але в Америці — це масове явище, а тут — сенсаційні винятки. Наш ґід, дякую йому, пояснив одну лінґвістичну загадку: я не знала, чому так багато місцевостей у Англії мають закінчення „секс". Чи справді це зв'язане з сексом? Особливо ж назва „Міддлсекс": чи це означає „Гомосексуал"? Зовсім не те: це — відозміна „саксів": повинно б бути „Міддлсакс", так, як у Німеччині — Саксонія...

На полях орали. Степан завважив, що плуги перевертають землю наліво. Рольки соломи акуратно скачані, як великі „hors d'oeuvre"-и. Проїжджаємо містечко Генлі, 20 миль перед Оксфордом. Звідси по Темзі можна човном доплисти до Лондону або до Оксфорду. Я б хотіла, якби був час! Плисти по Темзі, а потім по Авоні, разом із лебедями... Тут навіть відбуваються змагання човнярів, і майже кожного разу перше місце здобуває ЗСА.

Генлі — чудове місто з черепичними дахами, на котрих труби стирчать угору, як коров'ячі дійки. За Генлі — знову „село — і серце відпочине"... На полі пасуться насправді худенькі овечки, що від вовни здаються товстелезними — джерело славної англійської вовни (купувати вовняні речі в лондонських крамницях я не зважилась: ціни кусають!). Біля Дорчестеру видно екскавації: археологи розкопують залишки римських касарень.

Ось ми вже в Оксфорді. Перший у світі престижевий університет. Насправді, пишне слово Оксфорд означає „Коров'ячий брід", але диплом з „Коров'ячого Броду" не порівняти, скажімо, з УВУ. Первісно це був католицький університет, але після реформації характер змінився настільки, що католиків сюди не приймали. В Оксфорді й Кембриджі є 41 інститут для чоловіків і 8 для жінок, і лише три роки тому їм дозволили інтеґруватись. Після реформації уряд відібрав кошти від католицької церкви й передав їх університетам, тому то вони багаті й незалежні й по цей день. Платня за навчання багато нижча, ніж у ЗСА (700 фунтів на рік), ще й дають стипендії. Новачки мусять жити в університетських гуртожитках, а другорічники можуть дістати дозвіл на приватку.

В Оксфорді також повно туристів, і наш ґід страшенно зрадів, що йому вдалося втиснути нас без черги в ресторан на полудник. В його обов'язки входило також нас нагодувати. Ну, добре, ми гарно попоїли, але за те спізнились так, що нас не впустили в коледж. За це я сердилась на нашого боязкого ґіда. Як би це був Мік, він би пішов на пробій. Зате ми зайшли в Болеан бібліотеку, полюбувались на автографи Шеллі, його ґітару та цяцьки його дитини, листи Байрона, а також лист на папірусі, писаний якимсь єгипетським хлопцем до свого батька: „Якщо ти не візьмеш мене з собою, оголошую голодівку".

Їдемо далі. В селищі Оксфорд Гіллс будинки з солом'яними та очеретяними стріхами (а ми, українці, думаємо, що тільки в нас та може в Новій Ґвінеї такі є!). Мури, зліплені з глини й каміння, яблучка принадно червоніють на деревах... І нарешті — Стратфорд.

Культ Шекспіра

При в'їзді в це надзвичайної краси місто є дуже гарний ресторан-готель, куди наш індус гордо повів нас на обід. Будинок цей ще з XУІ століття, і якщо він був реставрований, цього не можна помітити. Перед будинком, на травнику серед квітів, стоїть пам'ятник Шекспірові. Праворуч тихо пливе Авон, оточений плакучими вербами, а по воді пливуть ідилічні лебеді. Всі будинки в місті зберігають „шекспірівський" вигляд, а багато з них покриті очеретом. З цих будинків п'ять пов'язані з Шекспіром безпосередньо: будинок, де поет народився, школа, де він учився, коттедж Анн Гетавей, його жінки, шпичаста церква, й будинок Голлс. В будинках-музеях власні ґіди, що знають кожний куточок і кожний глечик. У садках приблизно такі самі дерева й квіти, як за часів Шекспіра росли. Я ходжу з кімнати до кімнати й не можу позбутися недовір'я, втовченого мені в голову багато літ тому в Київських школах учителями літератури. Виходило, що справа авторства Шекспіра — темна й заплутана. Може, й не Шекспір писав історичні трагедії — бо звідки ж він, проста людина з народу, знав би всі таємниці королівських інтриґ і як же він би міг бути з вельможами запанібрата? Це мусів бути хтось інший, хто зріс при дворі, наприклад Бейкон. Або може це був і Шекспір, але не цей Шекспір, а якийсь інший. Так нам Шекспір був представлений як фікція.

І от, Стратфорд — це доказ, що Шекспір справді жив і творив тут, у цім тихім раю, на березі Авона, під плакучими вербами. Невже великий розум і талант не здатний осягнути королівський рівень? А чим, власне, був розумніший від Шекспіра брудний і кровожерний тиран — Генрих УІІІ?

В будинку Анни Гетавей 12 кімнат. Прості дерев'яні меблі навосковані. Внизу — молочарня, нагорі — спальня й їдальня. Підлога викладена грубим камінням...Бр-р-ррр... Ото холодно взимку ступити босоніж на таку підлогу! Проте, ніде я не бачила письмового стола — мабуть, писав Шекспір на коліні, як пишу і я, хоч маю письмовий стіл. Йду з кімнати до кімнати й роблю нотатки, які, вже тоді знаю, не використаю — але це професійна звичка. Я вже навчилась записувати на ходу, навіть коли йду по сходах — і не впаду.

Кухня велика й привітна. Тут господиня пекла по 14 хлібів, варила мило з попелу й товщу. Стоїть шкіряний глечик, з котрого пили, пускаючи його по кругу.

Йдемо до Шекспірівського будинку. Батько поета був заможний майстер-рукавичник, але синові судилась інша доля. Він поїхав у Лондон і став артистом, а потім драматургом, аж при кінці життя повернувся в Стратфорд і тут помер.

Тепер у Стратфорді порівняно тихо. Туристів стільки, як десь влітку на відпочинковій оселі; але в квітні, в період Шекспірівського фестивалю, тут повідь народу. З квітня по вересень в стратфордськім театрі, а також і в Лондоні, виставляються п'єси Шекспіра, а Канада й собі до того прилучилася, створивши свій Стратфорд із висококваліфікованим театром, куди їдуть на прощу шанувальники Шекспіра з цілого Американського континенту, дармащо багато позіхають і тільки дещо з цілої вистави розуміють. Зате можна подихати театральним пилом і посмакувати елізабетинських страв із елем.

В нашій екскурсії чимало самітніх старших жінок, що без кінця роблять „шоппінґ". Коли їх питають, що б вони ще хотіли б побачити, вони кажуть:

— Я хотіла б ще дещо купити.

У Шекспіроцентрі багато сувенірних крамниць, але не дуже є що справді купити. Сувенірні ручки, такі самі, як у Парижі чи в Римі, тільки на них написано „Стратфорд". Мене спокусила пляшечка парфумів „Авонські фіялки", але на превеликий жаль, вдома, коли розпакували речі, „фіялок" не знайшли. Думаю, що я забула їх в автобусі.

[Продовження буде]

Вступайте в члени Українського Народного Союзу!

ПРО ВАЛЕНТИНА МОРОЗА...

(Закінчення зі стор. 2)

Григоренка, — ув'язнили. Олександра Фельдмана побили лопатами у Херсонському концтаборі, від чого він терпить болі голови, але адміністрація знайшла тільки „легкі задряпини"... Усіми цими справами зайнявся Міжнародний Комітет проти переслідування у Парижі, до якого належать українці: Данило Ганяк, Кирило Митрович і Леонід Плющ".

Уся українська европейська преса, очевидно, подала власні й чужинні вістки про цю небуденну подію — звільнення, як слушно пише вся преса — українського національного героя. А ось „Українське слово" з 27-го травня повідомляє, що В. Мороз, вкупі з надією Світличною та Петром і Зінаїдою Григоренками, підписав петицію до президента Картера та голів урядів демократичних країн, Церков, Червоного хреста й Міжнародної амнестії, виклопотати з СССР звільнення Олексія Тихого, члена Гельсінкської української групи, смертельно загроженого голодівкою і совєтськими „операціями".

СЕНАТ ДОКОРЯЄ...

(Закінчення зі стор. 1)

ронні договори, заявив, що цю справу повинні розв'язати між собою Адміністрація і Сенат. Деякі політичні аналітики погоджуються, що нова резолюція в Сенаті може стати базою для нової скарги в суді відносно цієї справи. Вони звертають увагу, що фактично не було жадного спротиву в Сенаті щодо зміни політики Білого Дому відносно комуністичного Китаю, то поважне число сенаторів висловили своє застереження до припинення оборонного договору з Тайваном. Сенатори Бирд, Ґолдвотер й багато інших гостро оспорювали ще й далі право Президента зривати оборонні договори без схвалення Сенату.

Сенатська Комісія для закордонних зв'язків намагалася знайти компроміс між урядом і Сенатом і, не порушуючи Конституції, знайти для Президента вихід з цієї ситуації. Але сенатор Бирд настоював на голосуванні його первісної резолюції, яка виразно домагається схвалення з боку Сенату, заки уряд приступить до закінчення оборонного договору з будь-якою країною.

Голосування в Сенаті заскочило сенатських лідерів, а сенатор Френк Чирч, голова Комісії для закордонних зв'язків, заявив, що він побоюється інтервенції федерального суду, бо голосування є свого роду вотумом недовір'я до політики президента Картера і його уряду.

УКРАЇНСЬКА СВІТЛИЧКА ДОПОМАГАЄ

БАТЬКАМ ВИХОВУВАТИ ДІТЕЙ.

НА ПАТРІЯРШИЙ ФОНД

Звіт із продажі у Станку „Патріярший Фонд" під час Українського Фестивалю у Ню Йорку, 18-20 травня 1979 р.

ПОЖЕРТВИ В ПРОДУКТАХ (торти, інші печива, м'ясні й сирні продукти) зложили: Вп. пані: А. Баран, Більчинська, Вишивана, Ворох (Нюарк), Галів, Заклинська, Зєлик, Ільницька, Клим, Корчинська, Костирка, Костів, Кравчук (Нюарк), Крупка, п. Куровицький, Никифорук, Осінчук, Островерха, Палідвор, Панчук (Нюарк), Підгородецька, Раковська, Решітник, Руденська, Савків, Секрета, Скоробогата, Сливоцька, Н. Соневицька, Чопик, Щербанюк, Ясінська.

ЖЕРТВИ ПРАЦІ (підготовка продуктів і продаж у станку) дали Вп. Пані: особливо Куницька, Никифоряк та Островерха та Ганушевська (Р. Айленд), Заклинська, Зєлик, Ільницька, Ю. і М. Кузьмовичі, Мек Кльоскі, Лень, Ю. Осінчук, Палідвор, Панчук (Нюарк), Підгородецька, Раковська, М. Руденська, О. Руденська, Секрета, Н. Соневицька й син Маркіян, Щербанюк, та панове інж. Галів і мґр Щербанюк.

ПОЖЕРТВИ В ГРОШАХ: д-р Ю. Руденський $50.00, д-р К. Рогозинський $25.00, Л. Іваницька $20.00, І. Гірний $10.00, А. Комарницька $10.00, Лешко $10.00, А. Шумейко $10.00, Я. Пастушенко $5.00.

Дохід із продажу продуктів	$1203.75
Пожертви в грошах	140.00
Прихід разом	$1343.75

Видатки (рент станку $250.00, прибори до їдження $28.00, образ $3.00, інформ. летючки $8.50, оголошення $30.00.).

Разом розхід	$ 319.50
Чистий дохід	$1024.25

Усім ВП. Жертводавцям щиро дякує

КОРП. СВ. СОФІЯ та КОМІСІЯ ПАТРІЯРШОГО ФОНДУ

У Філядельфії відзначено 35-ті роковини Української Дивізії під Бродами

Філядельфія (О. Л-ий). — Тут, в неділю, 27-го травня ц. р., заходами Крайової Управи Братства кол. вояків 1-ої Української Дивізії УНА в ЗСА при співпраці філядельфійської Станиці Братства відзначено на крайовому поземі цьогорічний ювілей 35-их роковин боїв Української Дивізії „Галичина", які вона під час Другої світової війни, у липні 1944 року звела на рідних землях України в околицях Бродів в обороні Батьківщини проти московсько-большевицької навали.

На програму святкувань складалися церковні відправи в соборі УКЦ Непорочного Зачаття при Френклин вул. у Філядельфії та опісля Святочна Академія у катедральній залі.

Службу Божу в наміренні українського народу й війська відправив при співслуженні о. сотр. Томи Саюка, філядельфійський декан о. митрат Мирослав Харина, який також виголосив глибоко-релігійну та високопатріотичну проповідь присвячену пам'яті поляглих під Бродами вояків Української дивізії. (Ця проповідь, як документ часу буде надрукована в одному із наступних чисел „Америки"). Після Служби Божої Соборну Панахиду за поляглих вояків Української Дивізії під Бродами спільно відслужили філядельфійський декан Української Православної Церкви о. митрат Степан Біляк, о. митрат Мирослав Харина та о. сотр. Тома Саюк. У церковних відправах взяли участь комбатантські й молодечі організації з прапорами — ОбВУА, Станиці Дивізійників у Філядельфії та Нюарку, місцевий Осередок СУМА, делегація Станиці Пласту, довгі ряди колишніх вояків Української Дивізії та громадянство.

Після церковних відправ відбулася у катедральній залі Святочна Академія, що її відкрив голова Крайової Управи Братства кол. вояків І УД УНА в ЗСА мґр Богдан Артимишин, підкресливши значення боїв Української Дивізії під Бродами та закликаючи присутніх вшанувати пам'ять поляглих вояків на полі слави хвилиною мовчанки. З черги, заступник голови Крайової Управи Братства інж. Іван Скіра перевів Святочний Вояцький Апель у пошану поляглих вояків Української Дивізії у боях під Бродами та дальших боях Дивізії. До Апелю станули прапори з асистою місцевого Відділу ОбВУА, Станиць Дивізійників у Філядельфії та Нюарку, місцевого Осередку СУМА та делегація Станиці Пласту.

Святочну промову виголосив учасник боїв під Бродами (і там же ранений) інж. Михайло Ліщинський, який речево насвітлив ролю Української Дивізії та історичне значення її боїв під Бродами та її дальших боїв на політичному й історичному шляху українських визвольних змагань за відновлення української державности.

Другу частину програми виповнив монтаж „Броди" в постановці учасника боїв під Бродами Ореста „Гого" Слупчинського. На тлі магнітофонних монтажів, хору з Кельн (Німеччина), музичного твору К. Пендрецького „Голосіння", музичного твору М. Скорика з „Тіней незабутніх предків" та прозірок-світлин із дій Української Дивізії троє молодих студентів — Ірена Паславська, Мотря Слупчинська та Ярослав Шуль у знаменитому виконанні прорецитували ряд поезій присвячених „Бродам" пера Олекси Стефановича та поетів-дивізійників Б. Бори, В. Давидяка, Ю. Форися та Б. Ольгина. Відповідне до хвилини оформлення сцени (на тлі дивізійних відзнак — галицьких левів — дати 1944 — 1979 зображували 35-річчя боїв під Бродами) виконав член Крайової Управи Братства Володимир Зуляк.

Закінчено ці святкування відспіванням національного гимну „Ще не вмерла".

Цими першими святкуваннями на крайовому поземі з рамени Крайової Управи Братства кол. вояків 1-ої УД УНА в ЗСА, які попередили також відповідні вістки в українській пресі та радіопередачі на українських радіогодинах ім. Б. Блавацького, Українського Патріярхального Товариства та „Української години" ООЧСУ у Філядельфії, започатковано цьогорічні ювілейні відзначування 35-их роковин боїв Української дивізії під Бродами, які окремі станиці Братства Дивізійників відзначуватимуть на протязі цілого року по своїх місцевостях у міру місцевих обставин.

У Нікараґуа проголошено вийнятковий стан

Манаґуа, Нікараґуа. — Президент Анастасіо Сомоза у середу, 6-го травня, проголосив вийнятковий стан у країні з метою допомогти побороти загальний страйк та війну з повстанцями.

Проголошення вийняткового стану, свого роду форми воєнного становища, сталося тоді, коли, як подає газета в Манаґуа, на вулицях північного міста Леон, другого найбільшого міста країни, відбувалися бої Крайової Ґвардії з партизанами з метою допомогти гарнізонові вийти з оточення.

Генерал Сомоза в інтерв'ю на телебаченні заявив, що проголошення вийняткового стану дає право Крайовій Ґвардії провадити арешти без повноваження та тримати заарештованих осіб довше ніж 24 години, як це обмежується конституцією. Він також додав, що будуть обмежені радіопрограми та вістки в газетах, як теж свобідний рух населення в глибину країни.

У той самий час тяжкі бої продовжуються вздовж південного кордону Нікараґуа, а загальний страйк спаралізував Манаґуа, столицю країни, вже на протязі трьох днів.

Опозиційна газета „Ля Пренса", яка має свого кореспондента в Леоні, інформує, що повстанці контролюють велику частину міста. Одначе, додає газета, вояки залоги продовжують відбиватися після того, як уряд вислав їм підкріплення.

У Португалії назріває нова урядова криза

Лісбона, Португалія. — Пресове агентство Ройтерса інформує, що португальський прем'єр-міністер Карльос Мота Пінто заявив, що він передав на руки президента свою і свого уряду резиґнацію. Президент Антоніо Ромальйо Іанес резиґнації прем'єра ще не прийняв, але це ледве чи врятує 10-ий з черги португальський уряд на 5-му році існування демократичної республіки від чергової урядової кризи. У понеділок, 4-го червня, комуністи і соціялісти, дві добре зорганізовані політичні партії, а згля́дно їхні парляментаристи, голосували проти проєктів уряду, випробовуючи тим самим силу незалежного уряду, покликаного до життя президентом Іанесом, який, запобігаючи хаосові в країні, поминув тим разом політичні партії, які перед тим були при владі.

ПРЕЗИДЕНТ КАРТЕР...

(Закінчення зі стор. 1)

НАТО на черговій конференції цієї організації, яка відбудеться осінню ц. р.

Спільна заява Картера і Шмідта віддзеркалює також деякі справи недавно відбутої конференції міністрів закордонних справ членських держав НАТО в Газі, на якій, між іншим, була піднесена справа розміщення Совєтським Союзом нових атомових ракет середнього засягу в країнах Східньої Европи, а також бомбовиків, скерованих проти Західньої Европи. Тому, що Вашінґтон знаходиться напередодні підписання нового договору із Совєтським Союзом про обмеження стратегічної зброї, канцлер Шмідт вважав за відповідне запропонувати, щоб американська делегація брала під увагу конечність збалянсування збройних сил між державами НАТО і Варшавським Пактом.

Крім спільної наради, у якій брали участь найближчі співробітники президента Картера, обидва державні мужі зустрілись також на розмові приватно, а потім були на спільному полуденку і виступили на пресовій конференції в городі Білого Дому. Президент Картер також заявив, що він і Шмідт застановлялися над енергетичною кризою в світі, яка найбільше заторкає ЗСА і Західню Німеччину, найсильніше індустріяльно розвинені країни. Були продискутовані також справи Близького Сходу і конфліктна ситуація в Перській затоці.

ЦЕНТРАЛЬНА УПРАВА...

(Продовження зі стор. 1)

мах і концтаборах заслуговують на особливий вияв вдячности з боку української молоді, яка одержала в особі Валентина Мороза живий приклад до наслідування. Тому ЦУ СУМ вирішила наділити Валентина Мороза — героя і борця за Волю України званням Почесного Члена Спілки Української Молоді.

У своїх нарадах Центральна Управа СУМ розглянула цілу низку питань пов'язаних із сучасною дією Спілки: активізацією сумівського членства з нагоди цьогорічного таборування, проблематику сумівських видань, справи Секретаріяту ЦУ СУМ, висилку делегації на 40-ліття хіротонії Блаженнішого Патріярха Йосифа в Римі, масову участь сумівської молоді у жовтні цього року у Мюнхені, у 20-ліття геройської смерти Провідника ОУН — Степана Бандери, і 50-ліття ОУН. Крім того рішено продовжувати посилені акції за визволення Юрка Шухевича, Левка Лук'яненка, Є. Сверстюка, І. Геля, Калинців, В. Стуса, І. Світличного, М. Руденка, М. Тихого та ін.

Засідання ЦУ СУМ, з причини широкої проблематики, протягнулися на два дні і закінчилося у четвер увечері, 31-го травня ц. р. у 8-ій год. вечора.

У засіданні ЦУ СУМ взяли участь: мґр Е. Гановський — голова ЦУ СУМ мґр О. Коваль — голова Центральної Виховної Ради СУМ, Я. Деременда — заступник голови ЦУ СУМ і голова Европейської Конференції СУМ, мґр О. Рожка — генеральний секретар ЦУ СУМ, Я. Петрик — фінансовий референт ЦУ, Е. Кузьмович — референт юнацтва, М. Фурда — член Товариського суду ЦУ, мґр П. Когут — член Центральної Контрольної комісії та

Роман Зварич — головний редактор сумівського офіціозу „Авангард".

Щербицький закликає...

(Закінчення зі стор. 1)

боти. Особливу увагу в ідеологічній роботі ми приділяємо розвиткові трудової активности, посиленню патріотичного, інтернаціонального, клясового виховання людей, особливо молоді, підвищення політичної пильности наших людей, відсічі буржуазній ідеології, підступам імперіялістичної пропаганди, зокрема зарубіжних націоналістичних і сіоністських центрів. Тепер іде підготова до республіканського активу, який буде присвячений виконанню постанови ЦК КПСС „Про дальше поліпшення ідеологічної, політично-виховної роботи." Багатьом працівникам ідеологічного фронту доведеться серйозно перебудуватися".

Розхваливши ще „творчу інтелігенцію, вчених та різних професійних людей, осяги яких слідують, нібито, завдяки „схваленню внутрішньої і зовнішньої політики партії", В. Щербицький закінчив своє слово побажанням, щоб присутні тут члени Російської Федерації відчули „гостинність українського народу, його повагу і братерську любов до російського народу, які йдуть від усього серця".

„Зустріч пройшла в обставинах виняткової теплоти і сердечности", — коментує „Літературна Україна".

ВІДБУДЕТЬСЯ ДОПОВІДЬ Д-РА І. НОВОСІВСЬКОГО

Ню Йорк. — Правнича Комісія НТШ і Товариство Українських Правників у ЗСА влаштовують доповідь д-ра Івана Новосівського на тему: „Буковина на Мирній Конференції 1919 року".

Доповідь відбудеться в середу, 13-го червня ц. р., у великій залі Пластового Дому при 144 Друга евеню (другий поверх). Початок у 6-ій годині вечора.

Шевченкова „Капітанша" вийшла на польській мові

Лондон, Канада (Е.Б.Г.Р.). — Заходами Яніни Єнджеєвіч, дружини св. п. Єжи Єнджеєвіча, видатного польського літературознавця, перекладача і письменника, автора загально відомого українцям біографічного романа про Тараса Шевченка п. н. „Українські ночі або родовід генія", вийшов на польській мові ще один прозовий твір нашого кобзаря, а саме „Капітанша". Після „Артиста" і „Музики", це вже третій переклад Є. Єнджеєвіча, що його видало Видавництво Любельске, та, як довідуємося, це видавництво плянує видати друком ще чотири прозові твори Шевченка. „Капітанша" друкована на доброму папері, у твердій обкладинці та ефектовній обгортці в кольорах, роботи мистця Єжи Костки.

Св. п. Єжи Єнджеєвіч був чи не найкращим польським шевченкознавцем. Його приватна бібліотека, яку мав можливість оглянути ще за його життя проф. Є. Рослицький, перекладач „Українських ночей..." на українську мову, була у більшості шевченкіяною. В додатку до понад 1,000 сторінок машинопису перекладів Т. Шевченка, цей приятель українського народу залишив по собі також і поважну частину перекладу „Енеїди" Котляревського.

Віриться, що пані Яніна подбає також і про те, щоб польський читач мав можливість обзнайомитись також із цим клясичним українським твором.

Переклад „Українських ночей..." на українську мову д-ра Є. Рослицького, що його одобрив ще за свого життя Є. Єнджеєвіч можливо скоро вийде друком у Канаді завдяки онтарійського фонду „Вінтаріо", що погодивсь покрити половину коштів друку „Українських ночей..." під умовою, що українське суспільство забезпечить другу половину, та, що чистий прихід із книги буде користю Комітету Українців Канади у Лондоні, Онтаріо, де живе перекладач. Якщо б під такою умовою книжка не вийшла друком до кінця лютого наступного року, тоді дотація „Вінтаріо" автоматично уневажнюється.

Тим, що книжка мала вийти під патронатом НТШ Канади, св. п. Є. Єнджеєвіч дуже радів та „вважав для себе великою почестю". Потрібно відмітити, що „Українські ночі..." майже вповні не відомі українському читачеві в УССР, бо книжка для нього просто недоступна. Один її примірник „стоїть за склом" у музеї Т. Шевченка на Канівській горі.

Про життя і творчість Єжи Єнджеєвіча д-р Є. Рослицький доповідав на шевченківських сесіях Наукового Товариства ім. Т. Шевченка та Української Вільної Академії Наук Канади, Українському Культурному Центрі в Лондоні, Літературно - Мистецькому Клюбі в Детройті, Боффало та інш. Дописи на цю тему та уривки перекладу друкувалися у „Гомоні України", „Дзвонах" і „Сучасності". Перекладач одержав прихильні відгуки від окремих осіб із Польщі, Чехо-Словаччини і Югославії. Віриться, що посеред громадянства Канади і Америки вдасться роздобути другу половину потрібних фондів на видання цієї приблизно 700-сторінкової книжки із 50-ма репродукціями Шевченкових олій, акварель та іншого. Шевченківська Фундація в Канаді признала на цю ціль 2,000 долярів, що являє собою приблизно п'ятнадцяту частину коштів видання книжки. Скоро оголоситься передплату перекладу по зниженій ціні.

Св. п. Єжи Єнджеєвіч говорив д-рові Є. Рослицькому коротко перед своєю смертю: „Маю надію, що „Українські ночі..." появляться на мові народу, якому я їх присвятив".

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УНСоюзу!

Пресовий Фонд „Свободи"

На цьому місці друкуємо імена тих ВШ. Громадян, що надіслали свою добровільну доплату до передплати та свою пожертву на фонд „Свободи" та її видань: англомовного „Українського Тижневика" і дитячого журналу „Веселка", і потверджуємо з подякою висоту одержаної суми.

ЛИСТА, Ч. 2.

М. Німців, Раквіл	$50.00
І. Захарків, Оак Парк	40.00
К. і С. Боднарчуки, Монтреаль	30.00
СУА — 82 Відд. і Члени Юного Гуртка Книголюбів, Бронкс	25.00
О. Чайковський, Шерман Овкс	25.00
Б. Гайдукевич, Воррен	20.00
П. Гуме, Голівуд	20.00
І. Ільків, Едмонтон	20.00
О. Куницька, Ню Йорк	20.00
В. Мерещак, Ветерсфілд	20.00
М. Сташинська, Воррен	20.00
В. Пастушек, Свартмор	16.50
Б-во св. Николая 106 Відд. УНС, Чікаго	15.00
О. Даниш, Сіеттл	15.00
В. Мельник, Торонто	15.00
Ю. Цегельський, Маямі Біч	12.00
Я. Держко, Вінніпег	10.00
М. Іскало, Тонованда	10.00
С. Карваш, Елизабет	10.00
Карпатія, Кредитова Спілка, Вінніпег	10.00
М. Кінаш, Детройт	10.00
Е. Матіяш, Аліквіппа	10.00
Н. Мудрейко, Голівуд	10.00
Н. Перекрест, Міддлбург	10.00
Г. Моторний, Вашінгтон	7.50
М. Брикович, Монтреаль	7.20
О. Ґоловко, Стетин Айленд	7.20
І. Крепіч, Палмертон	7.20
С. Теслюк, Філядельфія	7.20
Ф. Данилів, Айслінгтон	7.00
В. Котик, Детройт	6.25
О. Б. Стельмах, Ґлестонбури	6.00
І. Б. Бакович, Бронкс	5.00
Й. Головач, Торнгілл	5.00
Ю. Ґергель, Новий Ульм	5.00
М. Децький, Джексон Гайтс	5.00
І. Дорожовський, Монтреаль	5.00
С. Йон, Баля Синвид	5.00
Г. Карнаушенко, Клівленд	5.00
Л. Парех, Вейзата	5.00
А. Попик, Ню Брітейн	5.00
П. Розак, Філядельфія	5.00
І. А. Слободян, Детройт	5.00
Д-р І. Смаль, Детройт	5.00
Я. Чумак, Торонто	5.00
Л. Х. Щур, Лондон	5.00
Т. Кеннон, Ню Йорк	4.00
Б. Ференц, Стемфорд	3.20
М. Д. Головей, Балтимор	3.00
В. Гошовський, Бронкс	3.00
А. Калиновська, Седдл Брук	3.00
М. Прихоженко, Філядельфія	3.00
М. Сверида, Рочестер	3.00
С. Юрків, Воррен	2.90
Е. Арестович, Перт Амбой	2.20
О. Бартків, Філядельфія	2.20
А. Богданович, Маямі	2.20
Н. Дворян, Клавіс	2.20
Ю. Дейчаківський, Клівленд	2.20
К. Денисенко, Вашінгтон	2.20
Мгр І. Зварун, Клівленд	2.20
І. Костів, Лонг Айленд Сіти	2.20
А. Куземка, Лонг Айленд Сіти	2.20
В. Миська, Чікаго	2.20
В. Моргун, Ст. Пол	2.20
К. П. Салюк, Джерзі Сіти	2.20
В. Чайка, Говкінс	2.20
Л. Шеремета, Ню Кестл	2.20
М. Фафендик, Шебойґен	2.20
А. Баранчук, Ейджекс	2.00
П. Ґут Юніон	2.00
А. Каніщак, Піксніл	2.00
П. Кіцила, Чікаго	2.00
І. Кривоніс, Норвіч	2.00
І. Кухаришин, Едмонтон	2.00
П. Медик, Норт Голедон	2.00
М. Перекліта, Торонто	2.00
Н. Осадча-Яната, Бруклин	2.00
М. Москва, Асторія	1.00
П. Шубин, Парма	1.00

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

П'ЯТНИЦЯ, 15-го ЧЕРВНЯ 1979 р.

НЮАРК-ІРВІНҐТОН, Н. Дж. Місячні збори Т-ва Запор. Січ 371 Відділ, о год. 7-ій веч., в залі УНДому в Ірвінґтоні. Проситься чл. вирівняти залеглі вкладки. — Стефанія Стеців, гол., Вол. Шпирка, заст. гол., Леся Назарук, кас., Ю. Баранюк, фін. секр.

СУБОТА, 16-го ЧЕРВНЯ 1979 р.

НЮАРК, Н. Дж. Місячні збори Т-ва Чорн. Січ 14-ий Відд., о год. 6-ій веч. в приміщенні Чорн. Січі. Проситься чл. прибути і вирівняти вкладки. Позамісцевих слати на адресу: M. P. Otrok, Rd. 2, Box 102, Cranbury, N.J. 08512. — Управа.

НЕДІЛЯ, 24-го ЧЕРВНЯ 1979 р.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Місячні збори Б-ва св. Йосафата 217 Відд., о год. 2-ій по пол., в кафетерії церкви св. Йосафата. На порядку: відкриття, читання протоколу, звіти фінансові і хворих, як рівнож справа Ювілею УНС. Проситься чл. прибути і вирівняти вкладки. — К. Шевчук, предс., Т. Кубарич, фін. секр., С. Мартинюк, кас., Д. Пристай, рек. секр.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УНСоюзу!

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УНСоюзу!